

Den 21. november 2001 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 6. juni 2001 af detentionen i Haderslev. I rapporten anmodede jeg om udtalelse mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter udtalelser af 20. december 2001 og 3. april 2002 fra Politimesteren i Haderslev samt en udtalelse af 30. april 2002 fra Justitsministeriet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 1. Detentionslokalerne

Jeg bad politimesteren oplyse om eventuelle planer for istandsættelse af detentionslokalerne.

Politimesteren har oplyst at lokalerne efter inspektionen er sat i stand og malet.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg udtalte at ruderne i indkiggene i dørene burde være i en sådan stand at de kan anvendes efter deres formål – uanset at de efter det oplyste ikke altid blev benyttet fordi døren altid (skal) åbnes ved tilsyn. Jeg henstillede derfor til politimesteren at udskifte ruderne i dørene i detentionslokale 1 og 2. Jeg bad om underretning når udskiftningen havde fundet sted.

Politimesteren har i udtalelsen af 20. december 2001 oplyst at ruderne endnu ikke er skiftet, men vil blive det i år 2002, og at jeg vil blive underrettet når det er sket.

Jeg tager til efterretning at jeg vil blive orienteret når ruderne er skiftet.

Jeg bad politimesteren undersøge om billedet fra detentionslokale 1 fortsat var sløret, og om billedet fra detentionslokale 2 fortsat var mørkt. I bekræftende fald bad jeg politimesteren om at undersøge årsagen hertil. Såfremt der var tale om snavs på glasset foran kameraet i detentionslokale 1, gik jeg ud fra at det blev rengjort, og at politiet i øvrigt fremover er opmærksom på at holde glaspladerne rene. Såfremt undersøgelsen gav anledning til reparation eller justering af overvågningsystemet, bad jeg om oplysning herom.

Politimesteren har oplyst at glassene foran kameraerne er rengjorte, og at kameraerne er justeret således at billedet nu står klart og lyst.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg bad politimesteren om skriftligt at oplyse nærmere om den aftale med kommunens gadeplansalkoholkonsulent hvorefter tilbageholdte der samtykker heri, kan samles op af konsulenten efter detentionsanbringelsen, som politiet fortalte om under inspektionen.

Politimesteren har oplyst at Haderslev Kommune i 1996 ansatte en politiassistent (som fik tjenestefri) som alkoholkonsulent. Med ham blev det aftalt at detentionsanbragte ved løsladelsen skulle spørges om hvorvidt de ønskede kontakt med ham. I bekræftende fald gav de pågældende skriftligt samtykke til at deres identitet blev videregivet til alkoholkonsulenten der derefter kontaktede dem. Der var imidlertid ikke stor interesse hos de detentionsanbragte for ordningen som ikke har været anvendt den senere tid. Den pågældende polititjenestemand er genindtrådt i tjenesten, og en ny alkoholkonsulent er tiltrådt.

Jeg forstår det oplyste om at ordningen ikke har været anvendt den senere tid sådan at politiet ikke længere ved løsladelsen af de tilbageholdte spørger dem om de ønsker kontakt til alkoholkonsulenten. Det fremgår ikke hvornår anvendelse af ordningen er ophørt, herunder om det er før eller efter den nye alkoholkonsulent er tiltrådt.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at ordningen ikke har været anvendt den senere tid på grund af manglende interesse for ordningen fra de tilbageholdtes side. Jeg foreslår imidlertid politimesteren på ny at overveje at orientere om ordningen, (f.eks.) ved et indstik i Rigspolitichefens pjece "Hvor går du hen, når du går ud?". Jeg beder politimesteren om at underrette mig om hvad mit forslag giver anledning til.

Ad punkt 2. Rapportgennemgang

Jeg anmodede politimesteren om at oplyse om den nye kundgørelse havde givet ham anledning til at udfærdige en ny lokal blanket (lokale blanketter), eller om politiet i Haderslev nu anvender Rigspolitichefens blanket. Hvis førstnævnte var tilfældet, bad jeg om et eksemplar af den/de nye blanket(ter) og af eventuelle retningslinjer for anvendelsen af blanketten (-erne), hvis sådanne var udstedt.

Politimesteren har oplyst at politiet i Haderslev nu anvender Rigspolitichefens blanket.

Jeg har noterer mig det oplyste.

Ad punkt 2.2. Lægeundersøgelse

Jeg bad politimesteren om at oplyse nærmere om den fremgangsmåde der følges ved tilkald af læge. Jeg bad herunder om oplysning om hvilke aftaler med læger der måtte være indgået med henblik på at føre tilsyn med detentionsanbragte snarest muligt efter indbringelsen til stationen.

Jeg bad endvidere politimesteren om en udtalelse om hvorvidt der i 4 nærmere angivne tilfælde, hvor der gik mere end 1 time fra indsættelsen i detentionen til lægetilsynet fandt sted, havde væ-

ret rykket for lægetilsyn, og om hvorvidt ventetiderne måtte anses for acceptable. Jeg henviste i den forbindelse også til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 2. december 1997 til samtlige politimestre og Politidirektøren i København, hvori ministeriet har henstillet at der indgås lokale aftaler hvor dette er nødvendigt for effektivt at sikre det foreskrevne lægetilsyn ved detentionsanbringelse.

Over for Justitsministeriet henviste jeg til min anmodning i rapporten om min inspektion af detentionen i Aabenraa om en udtalelse vedrørende de samme spørgsmål i forbindelse med tidspunkter for lægetilsyn i de sager som jeg gennemgik i denne sag. Jeg bad om ministeriets (eventuelle yderligere) tilsvarende bemærkninger til de rejste spørgsmål i relation til inspektionen af detentionen i Haderslev.

Da indførelsen af ordningen, pr. 1. august 2001, med obligatorisk lægeundersøgelse af detentionsanbragte alt andet lige vil betyde flere lægeundersøgelser – også i Haderslev – bad jeg endvidere – og i sammenhæng med det jeg havde anført ovenfor – politimesteren om at oplyse om den nye ordning havde medført eller ville medføre initiativer fra politiets side i forhold til lægerne i byen og/eller Rigspolicefens administrationsafdeling. Jeg henviste, hvad det sidste angår, til den skrivelse af 28. juni 2001 hvormed den nye kundgørelse blev udsendt til samtlige politimestre og Politidirektøren i København. Det fremgår heraf at politikredse der mod forventning skulle få problemer med at skabe et effektivt lægetilsyn med detentionsanbragte, bedes rette henvendelse til Rigspolicefens administrationsafdeling der herefter vil være behjælpelig med at forsøge at løse problemet.

I udtalelsen af 20. december 2001 har politimesteren anført følgende:

”...

Vagthavende tilkalder lægen ved henvendelse til ”Lægevagtcentralen” i Aabenraa, hvorfra anmodningen videregives elektronisk til vagtlægen på Haderslev Sygehus. ”Lægevagtcentralen” kan normalt oplyse, om der kan påregnes ventetid, normalt begrundet enten med ventende patienter hos lægevagten på Haderslev Sygehus eller med sygebesøg af hastende karakter. Vagthavende har ikke direkte telefonisk kontakt med lægevagten i Haderslev, der er enkeltmandsbetjent efter kl. 22.00.

Der er ikke indgået aftaler med læger med henblik på gennemførelse af tilsyn.

I de 4 tilfælde, hvor der gik mere end en time fra indsættelsen til lægetilsynet fandt sted, har der ikke været rykket for lægetilsyn. Vagthavende har formentlig skønnet, at lægen har fundet det nødvendigt at prioritere sine opgaver.

Ved ikrafttrædelsen af kundgørelsen af 28. marts 1994 blev lægetilsynet for en kortere periode gennemført ved politiets indbringelse af den anholdte til skadestuen på Haderslev Sygehus, hvor lægen efter undersøgelse og besigtigelse af anholdte kunne vurdere, hvorvidt der var forhold, der talte imod en detentionsanbringelse. Denne ordning blev bragt til ophør af sygehusets ledelse, idet man ikke havde ressourcer til opgaven.

Med den eksisterende stedlige lægesituation ser jeg ikke noget realistisk alternativ til at anvende lægevagten og har derfor ikke planer om at tage initiativer i sagen. Jeg anser en lejlighedsvis begrænset ventetid i et mindretal af sager for uundgåelig, jfr. ovenstående oplysning om den enkeltmandsbemandede lægevagt.

...”

I et brev af 1. februar 2002 som Justitsministeriet sendte mig kopi af, skrev ministeriet således til politimesteren:

”...

I forbindelse med den nye detentionskundgørelse, hvor der blev indført obligatorisk lægetilsyn af alle detentionsanbragte personer, henstillede Rigspolitchefen til, at der blev indgået lokale aftaler med lægerne med henblik på at sikre et effektivt lægetilsyn.

Der er ikke i detentionskundgørelsen fastsat tidsmæssige bestemmelser inden for hvilke, der skal ske tilkaldelse af eller undersøgelse ved en læge. Det forudsættes dog, at tilkaldelse af en læge og undersøgelse sker snarest muligt efter indbringelsen. Rigspolitchefen har endvidere opfordret politikredsene til – hvis der er problemer med at skabe et effektivt lægetilsyn med de detentionsanbragte – at rette henvendelse til Rigspolitchefens Administrationsafdeling, som kan være behjælpelig med at forsøge at løse problemet.

Justitsministeriet skal på den baggrund anmode oplyst, om der er søgt indgået lokale aftaler med lægerne og henstille, at sådanne aftaler i modsat fald søges indgået. Som anført vil der om fornødent kunne tages kontakt til Rigspolitchefen.

...”

Politimesteren har i udtalelsen af 3. april 2002 oplyst følgende:

”... der er rettet skriftlig henvendelse til Haderslev Sygehus med henblik på at indgå en sådan aftale i dagtimerne. I henvendelsen er der samtidig gjort opmærksom på, at ressourceanvendelsen hertil ikke ses at være uoverkommelig, idet det drejer sig om 14 tilbageholdte berusere i år 2000 og 12 tilbageholdte berusere i år 2001 i tidsrummet mellem kl. 08.00 og kl. 16.00.

Skulle henvendelsen til Haderslev Sygehus ikke føre til et for politiet positivt resultat, vil der blive rettet henvendelse til Rigspolicefens Administrationsafdeling med anmodning om hjælp til at løse problemet.

...”

Jeg tager til efterretning at politimesteren har taget initiativ til indgåelse af en aftale med læger om lægetilsyn af detentionsanbragte, og jeg beder om underretning om hvad der videre sker vedrørende dette spørgsmål.

I forbindelse med min inspektion af detentionen i Aabenraa oplyste Politimesteren i Gråsten at politiet kunne benytte sig af muligheden for undersøgelse på skadestuen såvel i tidsrummet kl. 08.00 – 16.00 (såfremt ingen af de læger som dette embede har indgået aftale med, blev truffet) som i tidsrummet kl. 16.00 - 08.00 (hvis vagtlægerne var optaget af sygebesøg). Justitsministeriet anførte at lægeundersøgelse på skadestuen i tilfælde hvor alle vagtlæger er optaget, er en god og konstruktiv ordning. Jeg erklærede mig enig heri, men bemærkede dog samtidig at en sådan ordning må anses for subsidiær i forhold til det lægetilsyn der finder sted i detentionen.

Idet jeg går ud fra at politiet i Haderslev i tilsvarende situationer også benytter sig af muligheden for indbringelse til skadestue, foretager jeg mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om fremgangsmåden ved lægetilsyn.

Hverken politimesteren eller Justitsministeriet har besvaret min anmodning om en udtalelse om hvorvidt ventetiderne var acceptable i de 4 tilfælde hvor der gik mere end en time fra indbringelsen til der fandt lægetilsyn sted. Det er alene oplyst at der ikke er rykket for tilsyn idet vagthavende formentlig har skønnet at lægen har fundet det nødvendigt at prioritere sine opgaver.

I sagen vedrørende inspektionen af detentionen i Aabenraa udtalte jeg at ventetiderne på lægetilsyn i de 6 tilfælde hvor der gik mere end 1 time havde været uacceptable. Da disse tilfælde udgjorde halvdelen af de sager hvori der havde været lægetilsyn, kunne jeg ikke være enig med Politimesteren i Gråsten og Justitsministeriet i at der kun var tale om lang ventetid i enkelte tilfælde. Jeg tilkendegav dog samtidig at jeg var opmærksom på at antallet af undersøgte sager ikke var stort nok til at give et sikkert billede af problemets gennemsnitlige omfang.

For så vidt angår detentionen i Haderslev udgør antallet af tilfælde hvor der gik mere end 1 time efter indbringelsen før der fandt lægetilsyn sted, 4 af de i alt 11 tilfælde hvor der fandt lægetilsyn sted i detentionen. Der er således forholdsmæssigt tale om færre tilfælde hvor der gik mere end 1 time fra indbringelsen til der fandt lægetilsyn sted, i detentionen i Haderslev end i detentionen i Aabenraa, men efter min opfattelse er der ikke tale om "et mindretal af sager". Antallet af undersøgte sager er dog heller ikke her stort nok til at give et sikkert billede af spørgsmålet om problemer med ventetider for gennemførelse af tilsyn.

Det er på baggrund af det anførte min opfattelse at ventetiderne på lægetilsyn heller ikke i de 4 sager vedrørende detentionen i Haderslev hvor der gik mere end 1 time, har været acceptable. Jeg har dog noteret mig at der i 3 af tilfældene gik under 1½ time, og at der i alle 4 tilfælde var tale om indsættelser og lægetilsyn i tidsrummet mellem kl. 16.00 og kl. 08.00.

Ad punkt 2.5. Tilsyn

Jeg anmodede politimesteren om oplysning om hvornår den tilbageholdte i et konkret tilfælde (en anbringelse den 2. april 2001) blev udtaget af detentionen. Sidste tilsyn blev noteret kl. 07.30, og ifølge journaludskriften blev foranstaltningen ophævet kl. 09.45.

Politimesteren har oplyst at den pågældende blev afhørt efter udtagelse af detentionen. Det fremgår af afhøringsrapporten at afhøringen begyndte kl. 09.04, og politimesteren skønner derfor at den pågældende blev udtaget af detentionen ca. 15 minutter før (dvs. omkring kl. 08.50).

Der ses således ikke at være fortaget tilsyn med den tilbageholdte i tiden mellem kl. 07.30 og 08.50.

Da der er tale om et enkeltstående tilfælde hvor der så vidt ses ikke er sket tilsyn efter kundgørelsen i tiden fra kl. 07.30 til udtagelse af detentionen ca. 1 time og 20 minutter senere, giver det mig ikke grundlag for at foretage mig noget.

For så vidt angår et konkret tilfælde (en anbringelse den 7. april 2001, j.nr. 3100-84230-00034-01) hvor lægen ved lægetilsyn noterede at den pågældende måtte observeres tæt, bemærkede jeg at tilsynshyppigheden ved de 16 efterfølgende tilsyn ikke adskilte sig fra de øvrige tilfælde. Jeg anmodede på denne baggrund politimesteren om oplysning om den fremgangsmåde der skal følges ved tilkendegivelser fra lægen om at en tilbageholdt skal observeres tæt eller lignende tilkendegivelser om skærpet tilsyn. Endvidere anmodede jeg politimesteren om at oplyse hvorvidt der havde været forholdt i overensstemmelse hermed i den konkrete sag.

Politimesteren har udtalt at tilsyn ”så hyppigt som den indsattes tilstand gør det nødvendigt” i den dagældende kundgørelses § 17, stk. 4, efter hans opfattelse medfører at den vagthavende må skønne over hyppigheden af tilsyn. I dette skøn indgår lægens tilkendegivelse med betydelig vægt, men også udviklingen i den detentionsanbragtes tilstand indgår i skønnet. Ved fremtidige

tilkendegivelser fra lægen om tæt observation eller lignende vil tilsyn blive udført i overensstemmelse med § 19 i den nugældende kundgørelse om skærpet tilsyn.

Om det konkrete tilfælde har politimesteren bl.a. anført at det drejede sig om en person der satte sig til modværge ved anholdelsen og ikke ville medvirke ved lægeundersøgelsen. Da lægen af denne grund kun sporadisk kunne danne sig et indtryk af den tilbageholdtes tilstand, besluttede han at den pågældende skulle observeres tæt. Politimesteren har herefter anført følgende:

”...

Henset til,

- at det drejede sig om en stærk, yngre mand, som i sin påvirkethed var i stand til at yde modstand i en sådan grad, at der skulle 4 politifolk til at fastholde ham
- at han ikke var fundet liggende uden bevidsthed
- at vagthavende var fuld[t ud] bekendt med den tilbageholdtes adfærd op til tilbageholdelsen
- at lægens konklusion udelukkende beroede på tilbageholdtes modvillighed overfor at deltage i undersøgelsen
- at den vagthavende vicepolitikommissær foretog detentionstilsyn 2 gange i timen
- at den vagthavende vicepolitikommissær ved personligt fremmøde i detentionen konstaterede, at den indsatte sov med sund vejrtrækning
- at vagthavendes personlige fremmøde foregik over en tidshorisont på 7 timer, inden tilsynet gik over til at blive foretaget ved at kigge gennem spionøjet i døren, men dog stadig med et tidsinterval på 2 gange i timen, indtil indsatte blev udtaget til afhøring og efterfølgende løsladelse

finder jeg det stedfundne detentionstilsyn i overensstemmelse med hvad indsattes tilstand nødvendiggjorde og de dagældende retningslinier og i øvrigt fuldt ud fyldestgørende.

...”

Justitsministeriet har henvist til politimesterens udtalelser og har herefter anført følgende:

” ...

Justitsministeriet er enig i, at tilsyn også efter den dagældende detentionskundgørelses § 17, stk. 4, efter omstændighederne skulle foretages oftere end hver halve time.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at der ved afgørelsen heraf bl.a. skulle lægges vægt på en undersøgende læges observationer og anbefalinger.

På den baggrund er det ministeriets opfattelse, at lægens tilkendegivelse i den konkrete sag om, at den pågældende skulle observeres tæt, burde have medført et mere hyppigt tilsyn, end det som efter det oplyste fandt sted.

Justitsministeriet har dog samtidig noteret sig politimesterens bemærkning i dennes udtalelse af 20. december 2001 om, at man i lignende situationer vil forholde sig i overensstemmelse med den ny detentionskundgørelses bestemmelser for skærpet tilsyn.

...”

Jeg har ingen bemærkninger til det af politimesteren anførte om at også udviklingen i den detentionsanbragtes tilstand indgår i skønnet over hyppigheden af tilsyn i tilfælde hvor lægen har tilkendegivet at der bør ske et skærpet tilsyn. Tilsyn kan således overgå til tilsyn efter 30- minutters-reglen når det ved skærpede tilsyn over en periode – der kan variere fra sag til sag – er konstateret at den detentionsanbragtes tilstand ikke længere kræver skærpet tilsyn.

Som det fremgår af oplysningerne i det konkrete tilfælde, blev der ikke ført hyppigere tilsyn med den pågældende efter lægetilsynet.

Selv om anbefalingen om skærpet tilsyn efter politimesterens oplysninger udelukkende skyldes at lægen, på grund af den tilbageholdtes modstand, ikke kunne gennemføre sin undersøgelse fuldt ud – og ikke på grund af konstaterede forhold vedrørende den tilbageholdtes tilstand – er jeg enig med Justitsministeriet i at lægens tilkendegivelse om at den pågældende måtte observeres tæt, burde have medført et mere hyppigt tilsyn end dét som fandt sted (i hvert fald i en periode efter lægetilsynet).

Der burde i øvrigt efter min opfattelse have været gjort notat om årsagen til at lægens tilkendegivelse om tæt observation ikke blev fulgt.

Jeg anmodede endvidere politimesteren om at oplyse om der var fastsat lokale bestemmelser om tilsynets forløb og i givet fald sende mig en kopi heraf.

Politimesteren har vedlagt kopi af en stationsmeddelelse nr. 13 af 7. juni 1994 og har i den forbindelse oplyst at den er under revision i lyset af den nye kundgørelse.

Jeg beder politimesteren om at sende mig en kopi af den reviderede meddelelse når den foreligger.

3. Opfølgning

Jeg beder om at de underretninger som jeg har bedt politimesteren om, tilbagesendes gennem Justitsministeriet til eventuelle bemærkninger.

4. Underretning

Denne rapport sendes til Politimesteren i Haderslev, Justitsministeriet, Rigspolitechefen og Folketingets Retsudvalg.

Inspektionschef
Lennart Frandsen

